

Toimintasääntö

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen
vanhusneuvosto

Aluehallitus 16.6.2025 § 156

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällys

1 § Toimintasäännön tarkoitus	3
2 § Toiminta-ajatus ja periaatteet	3
3 § Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tehtävät	4
4 § Toimielimen lakisääteiset tehtävät ja mahdolliset muut tehtävät	5
5 § Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kokoonpano ja nimeäminen	6
6 § Kokous- ja toimintakäytännöt	7
7 § Yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntatason vaikuttamistoimielinten kanssa	8
8 § Voimaantulo	8

1 § Toimintasäännön tarkoitus

Päijät-Hämeen hyvinvointialuestrategian päätavoite on tarjota asukkaille vaikuttavia ja kustannustehokkaita palveluja sekä erinomainen asiakaskokemus strategian sekä lain-säädännön vaatimusten mukaisesti. Asiakaskokemuksen kehittäminen edellyttää asukkaiden ja asiakkaiden mukaan ottamista palvelujen kehittämiseen. Hyvinvointialueen on tiedotettava siitä, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Vanhusneuvosto on yksi hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamiskanavista.

Toimintasääntö on laadittu vaikuttamistoimielimen toiminnan edistämiseksi ja kehittämiseksi. Toimintasäännössä kuvataan vaikuttamistoimielimen lakisääteiset tehtävät, jäsenten määrä ja valintaperusteet, järjestäytyminen ja toiminta sekä yhteistyö sidosryhmien kanssa.

2 § Toiminta-ajatus ja periaatteet

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvosto on hyvinvointialueesta säädetyn lain tarkoittama osallistumis- ja vaikuttamistoimielin ikääntyneelle väestölle (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvosto on Päijät-Hämeen ikääntyneen väestön poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton osallistumis- ja vaikuttamistoimielin. Vanhusneuvosto toimii ikääntyneen väestön äänenä kaikessa hyvinvointialueen päätöksenteossa, joka vaikuttaa ikääntyneisiin nyt ja tulevaisuudessa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä vastaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen aluehallitus tämän toimintasäännön mukaisesti. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvosto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden hallinnon alla oleviin asioihin oman toimintasuunnitelman ja kiinnostuksen mukaisesti.

3 § Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tehtävät

Päijät-Hämeen hyvinvointialue huolehtii vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä ottaen huomioon tarpeellisin osin myös esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä muut vaikuttamistoimielimen toiminnan ja sen jäsenten tosiasiallisten osallistumismahdollisuuksien turvaamiseen liittyvät seikat.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

- osoittaa vanhusneuvostolle toiminnalle esteettömät kokoustilat ja huolehtii kokousten tarvitsemista järjestelyistä. Jos kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön.
- järjestää kokousten sihteeripalvelut.
- tukee toimintaa ja järjestää tarvittaessa neuvontaa ja koulutusta toiminnan tueksi.
- huomioi ikääntyneiden näkemykset osaksi aluehallituksen, aluevaltuuston sekä lautakuntien työtä pyytämällä lausuntoja, toimittamalla tarvittavat asiakirjat, tiedottamalla ajankohtaisista hankkeista sekä varaamalla vaikuttamismahdollisuuden päätösten valmisteluun.
- tukee vanhusneuvoston toimintaa viestinnällä.
- tiedottaa esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisista tiedoista yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla.
- resursoi hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintaa taloudellisesti.
 - maksaa kokouspalkkiot ja matkakorvaukset.
 - vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista.
 - osoittaa toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaisesti järjestettävään koulutuksiin, tilaisuuksiin ja seminaareihin.

Hyvinvointialue nimeää vanhusneuvoston toiminnasta vastaavan henkilön (yhteyshenkilö). Vanhusneuvoston kokouksiin osallistuu tarvittaessa hyvinvointialueen asiantuntijoita. Yhteyshenkilön ja sihteerin tehtävänä on huolehtia kokoussihteerin tehtävien lisäksi muun muassa vanhusneuvoston käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta yhdessä puheenjohtajien kanssa.

4 § Toimielimen lakisääteiset tehtävät ja mahdolliset muut tehtävät

Vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toimintojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä ikääntyneen väestön sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja heidät tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 32§ 2. mom.)

Vanhusneuvosto

- on mukana hyvinvointialueen palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä, seurannassa ja arvioinnissa.
- pitää yhteyttä hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- lisää ikääntyneen väestön osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia hyvinvointialueen päätöksenteossa sekä ikääntyneille suunnatuissa palveluissa yli organisaatiorajojen ottaen kantaa sote-palveluiden rajapinnassa oleviin asumisratkaisuihin, alueelliseen yhdyskuntasuunnitteluun, liikenne- ja ympäristöratkaisuihin, sekä demokratian kysymyksiin ja kansalaisyhteiskunnan rooliin alueella.
- tukee yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien ja niiden vanhusneuvostojen välillä.
- kokoaa alueensa vanhusten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä ja järjestämällä tapaamisia. Vanhusneuvosto kokoaa aineistoa kannanotoiksi tai aloitteiksi eteenpäin viettäväksi.
- tekee vuosittain toimintasuunnitelman ja sen mukaisen talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana. Toimintasuunnitelmaan sisällytetään kuvaus viestinnän kanavista, tavoitteista ja toimenpiteistä. Toimintasuunnitelma toimitetaan tiedoksi aluehallitukselle.
- tekee toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle toimintavuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.
- nimeää tarvittaessa edustajansa muihin työryhmiin.
- antaa aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja sekä osallistuu hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen suunnitelmien laadintaan.

Vanhusneuvoston puheenjohtajisto kutsuu vanhusneuvoston koolle, vastaa kokousasioiden valmistelusta ja toiminnan organisoimisesta yhdessä hyvinvointialueen nimeämän yhteyshenkilön kanssa. Kokousta johtaa ensisijaisesti puheenjohtaja, tai tämän ollessa estynyt varapuheenjohtaja. Puheenjohtajisto vanhusneuvoston edustamisesta, jollei kokous toisin päättä. Puheenjohtajisto voi sopia keskenään tehtävien tarkemmasta jaosta.

Vanhusneuvoston jäsenen tulee osallistua toimintaan aktiivisesti ja hoitaa tälle osoitetut luottamustehtävät. Jäsenen tulee toimia vuorovaikutuksessa kunnan vanhusneuvoston ja hyvinvointialueen vanhusneuvoston välillä. Tämän tulee myös tuoda edustamansa kunnallisen vanhusneuvoston esittämät asiat käsiteltäväksi hyvinvointialueen vanhusneuvostoon.

5 § Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kokoonpano ja nimeäminen

Aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto. Vanhusneuvoston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vanhusneuvostojen jäsenistä siten, että kustakin vanhusneuvostosta valitaan vähintään yksi edustaja ja varajäsen. Aluehallituksen on huolehdittava vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§.)

Vanhusneuvoston kokoonpanossa on huomioitava

- edustuksen monipuolisuus.
- eri sukupuolien mahdollisimman tasapuolinen edustus.
- edustuksen maantieteellinen kattavuus.

Vanhusneuvoston valintaprosessi

- Kun aluehallitus on vahvistanut vanhusneuvoston jäsenten määrän, antaa aluehallitus toimeksiannon kuntien kirjaamojen kautta kunnallisille vanhusneuvostolle. Kunnalliset vanhusneuvostot nimeävät Lahdesta kaksi jäsentä ja varajäsentä ja muista kunnista jäsenen ja varajäsenen hyvinvointialueen vanhusneuvostoon.
- Aluehallitus toteaa vanhusneuvoston jäsenet ja vahvistaa sen toimikauden.

- Nimetyt jäsenet kokoontuvat yhteiskokoukseen ja järjestäytyvät. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto nimeää keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ensimmäisessä tapaamisessaan.

Aluehallitus vahvistaa nimeämisen yhteydessä vanhusneuvoston toimikauden. Toimikauden aikana tapahtuvat muutokset tehdään hyvinvointialueen vanhusneuvoston kesken. Mikäli kunnallisen vanhusneuvoston edustaja luopuu tehtävästä kesken kauden, niin uuden edustajan loppukaudeksi valitsee kyseinen kunnallinen vanhusneuvosto omasta joukostaan.

Tulevaisuuslautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus vanhusneuvoston kokouksessa.

6 § Kokous- ja toimintakäytännöt

Kokouskäytännöistä sovittaessa ja muussa toiminnassa keskeisiä arvoja ovat saavutettavuus, esteettömyys, sujuva tiedonkulku sekä vaikuttamistoimielimen ja sen jäsenten yhdenvertaisuudesta huolehtiminen.

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen ollessaan esytynyt varapuheenjohtaja. Kokous on kutsuttava koolle vähintään viikkoa ennen kokousta. Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä osallistuu kokoukseen. Hyvinvointialueen vanhusneuvostolla on vuoden aikana vähintään 6 kokousta. Kokouksessa asiat käsitellään puheenjohtajan johdolla. Kokousten organisoinnissa avustaa hyvinvointialueen organisaatiosta nimetty yhteyshenkilö. Vanhusneuvosto voi kutsua kokouksiinsa tarvittavia asiantuntijoita.

Kokoukset voivat olla sähköisiä. Ne voidaan järjestää hybridimallilla. Tapaamiskäytännöistä sovitaan tarkemmin ensimmäisessä tapaamisessa. Vähintään kerran vuodessa järjestetään lähikokous. Alueellinen vanhusneuvosto voi pitää avoimia kokouksia, joista erikseen sovitaan ja tiedotetaan.

Hyvinvointialueen nimeämä valmistelija vastaa vanhusneuvoston esityslistojen ja pöytäkirjojen viennistä hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Sen kautta materiaalit

ovat julkisesti saatavilla hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit on toimitettava osallistujille heidän toivomassaan muodossa. Sähköisten materiaalien täytyy olla saavutettavia ja esteettömiä.

Vanhusneuvoston jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 100 euroa. Matkakustannukset perustuvat hyvinvointialueen hallintosääntöön. Puheenjohtajalle maksetaan 150 euroa kokouspalkkiota. Mikäli vanhusneuvoston jäsen ei kykene käyttämään julkisia kulkuvälineitä tai tarvitsee avustajan, korvataan matkakustannukset toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

7 § Yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntatason vaikuttamistoimielinten kanssa

Yhteistyön ja vuorovaikutuksen toteuttamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto

- käy säännöllisesti kokouksissaan läpi kuntien vanhusneuvostojen toimielimien kuulumiset.
- saattaa tiedoksi hyvinvointialueen vanhusneuvostojen pöytäkirjat kuntatason vastaaville toimielimille.
- kutsuu kerran vuodessa kunnalliset vanhusneuvosto yhteiseen kokoukseen (forum) laadittaessa vuosittaista toimintasuunnitelmaa.
- osallistuu hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten yhteisiin kokouksiin ja tilaisuuksiin.

8 § Voimaantulo

Tämä toimintasääntö tulee voimaan, kun aluehallitus on sen hyväksynyt.